

Motion till riksdagen 2024/25:1275

av **Mathias Tegnér (S)**

Offentlighetsprincipen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anføres i motionen om att införa offentlighetsprincipen i all offentligt finansierad välfärdsverksamhet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Kriminaliteten i Sverige hotar det som är grunden för sammanhållningen i vårt land. De kriminella har historiskt finansierat sin verksamhet genom handel med narkotika. De senaste åren har det kommit diskuterats i offentligheten hur organiserad brottslighet har hittat nya finansieringskällor. Bedrägerier och välfärdsbrottslighet har ökat när andra inkomstkällor har minskat.

Huvuddelen av välfärden, såsom skola, vård och omsorg finansieras av kommuner och regioner. Under decennier har andelen som utförs av privata företag ökat, som följd av politiska beslut på olika nivåer.

Det är uppenbart att kommuner och regioner behöver nya verktyg för att skydda sig mot den ökande kriminaliteten. Verktygslådan förefaller inte räcka till för detta uppdrag. Hur detta ska ske behöver utvecklas över tid. Det finns dock lågt hängande frukter. En av dessa lågt hängande frukter skulle vara att inför offentlighetsprincipen i all skattefinansierad välfärdsverksamhet.

Privata företag som drivs av vinstintresse, men som finansieras av skattepengar, kan dölja hur pengarna används för både politiker och allmänheten. Det beskrivs som affärshemligheter, men det är orimligt att kommuner och regioner saknar insyn i välfärdsföretag som de finansierar. Det innebär dessutom att det är svårt att kontrollera att resurserna inte används för att finansiera brottslighet.

Dagens lagstiftning ger stora möjligheter för privata företag att etableras sig runt om i landet. Det gör att exempelvis privata vårdgivare etablerar sig nästan var och när de vill. Regionerna har begränsade möjligheter att förhindra att de skattefinansierade verksamheterna tas över och drivs av oseriösa eller till och med kriminella aktörer. Det krävs oftast inget tillstånd från relevant myndighet för att bedriva välfärdsverksamhet.

Detta har lett till omfattande fusk, bland annat under pandemin. Idag kan privata vårdcentraler anlita underleverantörer för att till exempel erbjuda vård via telefonsamtal eller appar. Underleverantörerna kan i sin tur erbjuda skattefinansierade tjänster till patienter över hela Sverige, trots att tjänsterna inte beställts av de regioner som måste betala för dem. När underleverantörerna tas över av kriminella kan de alltså komma åt skattefinansiering från alla regioner i hela landet, utan att regionerna har möjlighet att skydda sig.

Ett första litet steg är att införa offentlighetsprincipen i all offentligt finansierad välfärdsverksamhet.

Mathias Tegnér (S)